

ШЕВЧЕНКО
Віктор Самсонович,
завідуючий кафедрою
травматології, ортопедії
з курсом судової медицини,
доктор медичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки
України, академік Української
академії наук національного
прогресу, ветеран праці
Української медичної
стоматологічної академії

Спроба писати про свій життєвий та професійний досвід – справа досить тяжка і до того ж відповідальна, бо треба уважно оглянути пройдені роки, дати відповідну оцінку пережитому, а найголовніше – знайти те основне, щоб воно могло бути повчальним для іншого.

Народився 19 серпня 1933 року в родині службовця на Сумщині. Дитинство так було обпалене розпочатою війною, що на все свідоме життя в пам'яті залишилися спогади про безмежне загальне людське горе, постійні переховування в льохах з надією якось залишитися живими. Мій старший і єдиний брат встиг тільки глянути на щойно отриманий диплом скульптора-художника, добровільно пішов на фронт, за ним – батько, а ми з мамою все лихоліття довгих років Великої Вітчизняної війни намагалися якось витриматися на своїх німецьких плечах. Чомусь в моїй пам'яті залишився глибокий слід дитячого бажання – війна швидко закінчиться, вернеться брат і батько і для мене настане час, коли я зможу з'їсти сам хліба стільки як захочу. Ця дитяча мрія залишила на все моє подальше життя безмежну пошану до хлібороба, його тяжкої праці. Брат з війни не повернувся, а батько не встиг і привітатися – був посланий до Криму, як тоді однобічно вважали, для «очищення від ворогів народу – татарського населення».

Війна нашу сім'ю закинула на Донеччину в м. Костянтинівку, де загалом прожили шістнадцять років. Тут я закінчив десять класів. Моїми любимими дисциплінами були мови, біологія і географія – цьому в значній мірі сприяли викладачі цих предметів. Вони залишилися в моїй пам'яті як взірець того, яким повинен бути вчитель – інтелігентний, чесний, досконало володіючий своїм предметом.

В 1947 році мені, як переможцю обласного зльоту юних натуралістів, була надана честь стати учасником 1-го Республіканського зльоту юннатів. Проходив він у Києві, в театрі опери та балету, і мені як делегату з Донбасу, до того ж високому, і стрункому, доручено було піднести квіти і шахтарський ліхтарик М.С.Хрущову. Я тоді не знав, що він має безпосереднє відношення до цього краю. Київ на мене справив незгладиме враження красеня-міста, незважаючи на повністю зруйнований Хрещатик. Він так мене зачарував, що я дав собі клятву – після закінчення школи в 1951 році поступати до Київського медичного інституту, як би не було важко витримати конкурсні екзамени.

З 1951 року по 1957 рік – студент лікувального факультету вищого навчального закладу в моїх мріях вузу. Всі роки свої студентські залишили в пам'яті добрі спогади неповторної юності. Вчитися було важко і до того ж матеріально скрутно, але іноді і зараз хочеться, щоб вони повернулися. Я дуже багато часу віддавав суспільній справі – майже всі студентські роки був членом комітету комсомолу і очолював культсектор. Дякуючи цьому, мав постійний зв'язок з усіма театрами та культурно-освітніми закладами і за шість років навчання в вузі майже не пропущено жодної театральної вистави чи якогось цікавого концерту. Саме це сформувало мою любов до театру і художньої самодіяльності. Я і зараз вважаю, що без цього, без знання художньої літератури не може бути лікаря, навіть якщо він і непоганий фахівець. Такого лікаря ніколи неможливо вважати інтелігентною, загальноосвіченою людиною, з ним, просто кажучи, ні про що, крім вузького кола питань з спеціальності, вести мову. Мені таких лікарів завжди по-людському було жаль.

По закінченні інституту за розподілом повернувся до м. Костянтинівки Сталінської (тепер Донецької) області. Лікарів бракувало і тому за наказами змушений викладати хірургію в медичному училищі, працювати лікарем-хірургом в лікарні №2, вести по 8-9 ургентних чергувань, бути на поліклінічному прийомі і чергувати по швидкій допомозі. Навантаження майже не людське, але це була справжня школа формування мене як хірурга. До цього ж мені добре поталанило – моя завідуюча хірургічним відділенням була чудовим хірургом, дуже вимогливою, обов'язковою і я від неї багато чому навчився, а саме – не знаєш чогось – почитай, не вмієш – не берись, поклич старшого, пообіцяв – виконай. Вона мене сформувала як лікаря-хірурга. Ці її вимоги стали моїм кредо на все професійне життя. Мушу зауважити – якщо хочеш бути спеціалістом, обов'язково попрацюй на периферії, вона допоможе тобі стати справжнім лікарем! Потім доля закинула до м. Чорнобиля, де доводилося виконувати такі ж навантаження, як і

на Донбасі, потім був переведений до 408 військового госпіталю в м. Києві. Працювати в такому колективі – це велика честь, але поза моїм бажанням через короткий час був переведений на роботу в Медслужбу Комітету державної безпеки при Раді Міністрів, де пропрацював три роки, звідкіля в 1963 році поступив до аспірантури на кафедру госпітальної хірургії Київського медичного інституту.

Після дострокового закінчення аспірантури і успішного захисту кандидатської дисертації був залишений на кафедрі в 1965 р. На цій кафедрі пройшло майже 26 років мого життя, тут став доцентом, підготував чотирьох кандидатів медичних наук, в 1982 році захистив докторську дисертацію, опублікував 90 наукових праць, три монографії. Наявність на той час на кафедрі шести докторів медичних наук змушувала думати про своє майбутнє як науковця, педагога, хірурга. Запрошень було багато, але всі вони стосувались периферії. Треба було подолати в собі острах залишити місто, в якому пройшла твоя юність, місто, яке тобі безмірно дороге, врешті-решт – свою альма-матер, де тебе поважали і ніхто (маю на увазі ректорат і кафедру) не пропонував іншу долю.

За моє вузівське життя мені випала честь працювати з шістьма ректорами. Це були авторитетні, досить поважні бюрократи, які за своїми плечима або були міністрами, або директорами НДІ чи очолювали обласні Управління охорони здоров'я. Але доля мене звела ще з одним ректором – це М.С.Скрипников. Це адміністратор особливого гатунку, володар рис, в цілому не притаманних для його за посадою колег. Щире демократичне ставлення до кожного, з ким він працює, повага до людей і бажання допомогти там, де можливо. Мені довелося бути головою державної екзаменаційної комісії в Полтавському медичному стоматологічному інституті в 1988 році. Перед цим багаторазово очолював ДЕК в інших вузах України, що давало мені можливість провести досить об'єктивне порівняння і воно безперечно було на користь М.С.Скрипникова. І тому, коли він запропонував мені працювати в очолюваному ним закладі, я дав свою згоду. З листопада 1989 року по сьогоднішній день маю честь працювати в цьому вищому учбовому закладі. За короткий час став професором, заслуженим діячем науки і техніки України, в березні 1996 року обраний академіком Української академії національного прогресу України, автором чи співавтором 215 наукових праць, одинадцяти монографій, підручника «Хірургічні хвороби», трьох посібників, трьох патентів. Зміг би я цього досягти, коли б не чудовий колектив кафедри і клініки, яку очолюю, не доброзичливе ставлення ректорату, не чудовий мікроклімат в УМСА? Відповідь може бути тільки однозначно – ні!